

POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ

- suomalaisen elokuvan asema pohjoismaisissa yhteistuotannoissa

Taiteen kandidaatin opinnäytetyö
Aalto University School of Art and Design
7.5.2010

Elina Pohjola
elina.pohjola@taik.fi
044-5031881

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	3
1.1 Haastateltavat tuottajat sekä tutkimuksen tekotapa	4
2. Maakohtainen tilannekatsaus	5
2.1 Tanska	5
2.2 Ruotsi	6
2.3 Norja	7
2.4 Islanti	8
2.5 Suomi	9
3. Muiden Pohjoismaiden suomalaiseen elokuvaan suhtautumiseen liittyvä problematiikka	9
3.1 Suomi ei ole osa Skandinaviaa	9
3.2 Suomalaisen elokuvan sisältö ja Aki Kaurismäen perintö	10
3.3 Markkinoiden puute	10
3.4 Kieli	11
3.5 Parannustakin nähtävissä	12
4. Yhteistuotannot	13
4.1 Suomalainen päätuottaja	13
4.1.1 Motiivit yhteistuotannolle	13
4.1.2 Henkilösuhteiden merkitys	13
4.1.3 Vastapalvelusperiaate	14
4.1.4 Sisällön ehdoilla	15
4.2 Suomalainen vähemmistötuottaja	15
4.2.1 Motiivit yhteistuotannolle	15
4.2.2 Vähemmistötuottajan osuus	16
4.2.3 Vähemmistötuottamisen rahoitusmalli sekä tuotannon rakenne	16

5. Pohjoismaisen yhteistuottamisen edut ja ongelmat	17
5.1 Pohjoismaisen yhteistuottamisen etuja	17
5.1.1 Lisälevitys ja elokuvan laadun paraneminen	17
5.1.2 Hedelmällinen yhteistyö ja kulttuurivaihto	17
5.2 Pohjoismaisen yhteistuottamisen ongelmia	18
5.2.1 Riittämätön rahoitus	18
5.2.2 Kuka hyötyy yhteistuottamisesta	19
5.2.3 Suomalaisen elokuvan sisältö	20
6. Pohjoismainen yhteisomistajuus ja hybridihankeet	21
7. Parannusehdotuksia	22
7.1 Sisällön kehittäminen	22
7.2 Maksu-tv	23
7.3 Ruotsalaiset käsikirjoittajat	24
7.4 Pohjoismaiset yhteistyöverkostot	24
7.5 Säätiöiden välinen yhteistyö tai pohjoismainen elokuvasäätiö	25
7.6 Hyvät henkilösuhteet	25
8. Tuottajan kansainvälinen identiteetti	26
8.1 Suomalainen tuottajaidentiteetti	26
8.2 Tuottajaidentiteetti suhteessa pohjoismaisiin yhteistuotantoihin	27
9. Yhteenveto ja pohdinta	27

Lähteet

Liitteet

1. JOHDANTO

Kandityöni tavoitteena on tarkastella millä tavalla ja kuinka suurella volyyymillä suomalaiset tuottajat ovat mukana pohjoismaisissa yhteistuotannoissa. Millainen on suomalaisen elokuvan maine ja arvostus muissa pohjoismaissa? Mikä on suomalaistuottajan motivaatio lähteä mukaan vähemmistötuottajaksi tai etsiä pohjoismaisia yhteistyökumppaneita itse päätuottamaansa elokuvaan? Tulisiko pohjoismaisen yhteistyön määrää lisätä? Millainen on suomalaisen tuottajan kansainvälinen tuottajaidentiteetti? Näihin kysymyksiin etsin vastausta haastattelututkimuksen avulla.

Hahmottaessamme suomalaisen elokuvakentän volyyymia vertaamme usein elokuvien tuotantomääriä ja -budjetteja naapurimaihimme Ruotsiin ja Tanskaan. Koska sekä tuotantomäärämme että -budjettimme ovat naapureidemme tilastoja suppeammat, koemme lähtökohtaisesti olevamme pikkuveljen asemassa näihin elokuvamaihin verrattuna (NFTF 2009 Nordic Admissions Report). Ruotsi ja Tanska ovat elokuvamaina Suomea suurempia ja tekevät runsaasti yhteistyötä keskenään.

Suomalaiset tekevät pohjoismaisella elokuvakentällä yhteistuotantoja jonkin verran. Suomen elokuvasäätiön mukaan yhteistyötä tehdään pääsääntöisesti ruotsalaisten tuotantoyhtiöiden kanssa, muutamia poikkeuksia lukuunottamatta. Yhteistyö Norjan, Tanskan ja Islannin kanssa on harvinaista, ja mikäli yhteistyötä näiden maiden kanssa tehdään, on kyseessä pikemminkin yksittäisen tuottajan henkilökohtaisten suhteiden tuomat tuotannot kuin laajempi yhteistyökuvio.

1.1 HAASTATELTAVAT TUOTTAJAT SEKÄ TUTKIMUKSEN TEKOTAPA

Valitsin haastateltavaksi viisi kotimaista elokuvatuottajaa heidän pohjoismaisen yhteistyökokemuksensa perusteella. Nämä tuottajat ovat Alekski Bardy (Helsinki-filmi), Markus Selin (Solar Films), Jarkko Hentula (Juonifilmi), Tero Kaukomaa (Blind Spot Pictures) sekä Claes Olsson (Kinoproduction).

Haastattelutavaksi valitsin teemahaastattelun, jota kutsutaan myös puolistrukturoiduksi haastatteluksi. Tämä haastattelumenetelmä sijoittuu lomakehaastattelun ja avoimen haastattelun väliin. Käytännössä teemahaastattelu tarkoittaa keskustelun etenemistä vapaamuotoisesti; kuitenkin niin, että kaikki ennalta suunnitellut teemat käydään haastattelun aikana läpi, vaikka kysymysten laajuus ja järjestys vaihtelevat (Sainio, 2009). Teemahaastattelu on keskustelunomainen tilanne, minkä koin sopivan parhaiten tämän tutkimuksen suorittamiseen.

Lähetin kaikille haastateltaville kysymykset etukäteen sähköpostitse. Haastattelut olivat kestoltaan 30-90 minuuttia. Kaikki haastattelut nauhoitettiin.

Kandityötäni varten olen lukenut Hanna Hemilän tutkimuksen *"Karikat ja menestystarinat kansainvälisissä elokuva-alan yhteistuotantohankkeissa"*, jossa Hemilä tutkii tuottajien näkemyksiä ja kokemuksia kansainvälisistä elokuva-alan yhteistuotannoista vuosina 1995-2001, sekä Maria Sainion pro gradu -tutkielman *"Suomalaisten elokuvien kansainvälistyminen"*. Käytän näitä kahta tutkimusta pääasiallisina kirjallisina lähteinä. Muita kirjallisia lähteitä ovat kunkin pohjoismaisen elokuvasäätiön julkaisemat maakohtaiset tilastot. Kandityöni varsinainen sisältö koostuu haastatteluista koostamastani materiaalista.

2. MAAKOHTAINEN TILANNEKATSAUS

2.1 TANSKA

Tuotantomääriä ja budjetteja vertailtaessa Tanska on Pohjoismaiden johtava elokuvamaa, jolla on pitkät perinteet elokuvateollisuudessa. Vuonna 2008 Tanskassa oli teatterileivityksessä 34 Tanskan elokuvainstituutin rahoittamaa pitkää elokuvaa. Neljä elokuvista oli dokumentteja, kuudessa Tanska oli mukana vähemmistötuottajan asemassa. Vuosina 2003-2008 Tanskan elokuvainstituutti on tukenut keskimäärin 26 pitkän fiktioelokuvan tekemistä vuosittain. Keskimäärin puolet näistä ovat yhteistuotantoja, joista edelleen puolessa Tanska on mukana päätuottajana ja puolessa vähemmistötuottajana (Danish Film Institute, Facts and Figures 2009).

Tanskalaisen pitkän elokuvan keskimääräinen budjetti vuonna 2008 oli 2,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 katsotuin elokuva oli Flame & Citron, joka keräsi kotimaisissa elokuvateattereissa 673 000 katsojaa, ollen koko vuoden katsotuin elokuva jättäen taakseen esimerkiksi Indiana Jonesin, James Bondin sekä Mamma Mian. Tanskalaisia elokuvia on vuosina 2003-2008 myyty muihin Pohjoismaihin keskimäärin 10,5 elokuvaa vuosittain. Vuonna 2008 kotimaisen elokuvan katsojaosuus oli ennätyselliset 33%, kun vuosien 2003-2008 keskiarvo oli 27% (Danish Film Institute, Facts and Figures 2009).

Verrattuna vuoteen 2008 vuosi 2009 oli suuri pettymys kotimaisen katsojaosuuden tippuessa 17 prosenttiin. Vuoden katsotuin elokuva Headhunter keräsi teattereihin vain 221 000 katsojaa (NFTF, 2009 Nordic Admissions Report). Selin kuvailee Tanskan tilannetta seuraavasti: "Tanskan säätiö on tällä hetkellä lamaannuksissa. Tanskalainen leffa ei mene edes Tanskassa. Ainut mikä menee on lastenleffojen jatko-osat. Tuotantomäärät ovat laskeneet, paikallinen yleisö on jostain syystä menetetty."

2.2 RUOTSI

Ruotsin elokuvateollisuus voi sen sijaan hyvin. Elokuvan rahoitusta nostettiin vuonna 2008, mikä näkyy erityisesti dokumenttielokuvien määrässä; vuonna 2008 Ruotsissa oli teatterilevityksessä 36 pitkää kotimaista elokuvaa, joista 15 oli dokumentteja. Pitkistä elokuvista 30 sai rahoitusta Ruotsin elokuvasäätiöltä. Vuonna 2008 tuotantotukea jaettiin 14 pitkälle näytelmäelokuvalle ja 14 pitkälle dokumenttielokuvalle. Kotimainen katsojaosuus vuosina 1997-2007 oli keskimäärin 21% (Swedish Film Institute, Facts and Figures 2008). Vuosina 2003-2008 elokuvateattereissa on ollut vuosittain ensi-illassa keskimäärin 28 kotimaista fiktioelokuvaa, joista Ruotsin elokuvasäätiö on ollut mukana rahoittamassa keskimäärin kahtakymmentä. Vuonna 2008 ruotsalaisen pitkän elokuvan keskimääräinen budjetti oli 2,15 miljoonaa euroa (Ruotsin elokuvainstituutti, 4.5.2010).

Puhuttaessa kansainvälisistä yhteistuotannoista ruotsalaiset ovat vuosina 2000-2008 olleet vähemmistötuottajina keskimäärin kahdeksassa elokuvassa vuosittain. Eniten yhteistuotantoja on ollut Tanskan ja Suomen kanssa, Saksan ja Norjan ollessa seuraavaksi lähimmät kumppanit (Swedish Film Institute, Facts and Figures 2008).

Ruotsin elokuvateollisuudessa alkoi uusi aikakausi vuoden 2009 Millenium-trilogian kautta. Trilogia keräsi valtavat katsojaluvut kaikissa Pohjoismaissa, ollen näin kautta aikojen ensimmäinen skandinavinen jättimenestys. Kotimaisen elokuvan katsojaosuus vuonna 2009 oli Ruotsissa 32,7%, joka on kaikkien aikojen ennätys, mutta ilman Millenium-trilogiaakin prosenttiosuus olisi ollut 20,1%. Vuoden katsotuin elokuva *The Girl With the Dragon Tattoo* keräsi yli 1,2 miljoonaa katsojaa (NFTF 2009 Nordic Admissions Report).

Kysymykseen onko olemassa pohjoismaista elokuvaa, Selin vastaa: "Crime on tällä hetkellä se. Ruotsalainen rikosleffa on euroopankuulu, pian maailmankuulu. Ruotsalainen crime on jo oma brandinsa, joka pitää ruotsalaista elokuvateollisuutta pystyssä. Ruotsissa mennään kovempaa kuin koskaan." Selin jatkaa kertomalla, että Jens Lapiduksen romaaniin perustuva *Snabba Cash* on saanut lyhyessä ajassa Ruotsissa jo yli 600 000 kotimaista katsojaa.

2.3 NORJA

Norjalainen elokuva elää nousukauttaan. Kun vielä vuosina 1999-2002 Norjassa sai teatterilevityksen keskimäärin 11 elokuvaa vuodessa, vuosien 2002-2008 keskiarvo on 19,5. Vuonna 2008 kotimaisia pitkiä elokuvia oli ensi-illassa 21, joista 18 oli fiktioelokuvia ja kolme dokumentteja. Lisäksi teattereissa oli kolme elokuvaa, joissa Norja oli mukana vähemmistötuottajan asemassa. Näistä kaksi oli toteutettu yhteistuotantona Ruotsin ja yksi Tanskan kanssa. Kotimaisen elokuvan katsojasuus rikkoi ennätyksensä ollen 22,4%, kun vuosien 2004-2008 keskimääräinen kotimaisten elokuvien katsojasuus oli 16,6%. Vuonna 2008 norjalaisen pitkän elokuvan keskimääräinen budjetti oli 2,8 miljoonaa euroa (Norwegian Film Institute, Facts and Figures 2008).

Vuoden 2009 reilu 20%:n katsojasuus on toiseksi paras tulos vuoden 1975 jälkeen. Kotimaisista elokuvista katsotuin oli vuoden 2008 lopulla teattereihin tullut Max Magnus, joka keräsi 758 310 katsojaa. Vuoden 2010 odotukset ovat vieläkin korkeammalla. Norjan elokuvainstituutin johtajan Nina Refsethin mukaan vuonna 2010 teattereihin on tulossa 27 kotimaista elokuvaa ja katsojasuuden odotetaan nousevan entisestään (NFTF 2009 Nordic Admission Report).

Hentula kuvailee Norjan tilannetta seuraavasti: "Heillä on paljon rahaa, uusi instituutti ja menestyneitä leffoja. Norja on selkeästi meidän yläpuolella kaikilla tasoilla: kansainvälisessä festivaalimenestyksessä, kotimaansa lipputuotoissa, instituuttinsa rahoituksessa." Nosteeseen ovat vaikuttaneet muiden muassa uusi elokuvainstituutti sekä Norjan edellinen kulttuuriministeri Trond Giske, jota pidetään norjalaisen elokuvan kummisetänä. Hänen tavoitteenaan oli nostaa norjalainen elokuvateollisuus pohjoismaiden johtavaksi. Viime vuoden lopulla valittu uusi kulttuuriministeri Anniken Huitfeldt kertoo seuraavansa edeltäjänsä agenda (NFTF News 23.10.2009).

2.4 ISLANTI

Islanti on elokuvamaana nuori. Ammattimainen elokuvateollisuus katsotaan alkaneeksi vasta vuonna 1979, jolloin The Icelandic Film Fund perustettiin (Cowie, 1995). Nuoreen ikäänsä ja alhaiseen asukasluvuunsa nähden maan elokuvateollisuus voi kuitenkin hyvin. Vuonna 2009 ensi-illassa oli 12 kotimaista pitkää elokuvaa, kuusi fiktiota ja kuusi dokumenttia (NFTF 2009 Nordic Admission Report). Vuonna 2008 ensi-iltoja oli seitsemän. Vuoden 2009 katsotuin kotimainen elokuva oli Jóhannes, joka keräsi 36 416 katsojaa. Vuoden 2009 kotimainen katsojaosuus oli 10,3%. Alhainen prosenttiosuus verrattuna muihin Pohjoismaihin selittyy sillä, että islantilaiset kävivät elokuvissa keskimäärin ennätyselliset 5,3 kertaa vuodessa, siinä missä esimerkiksi Suomen vastaava luku vuonna 2008 oli 1,3 ja Tanskan 2,4. Keskimääräinen tuotantobudjetti vuonna 2008 oli 1,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2009 0,95 miljoonaa euroa (Iceland Cinema Now, statistics 2009). Islannin viimeaikainen talouskriisi tulee jättämään jälkensä myös elokuva-alaan ja sen rahoitukseen. Seurausten suuruus selviää lähitulevaisuudessa.

Hentula kertoo, että pohjoismaisella elokuvakentällä Islanti on jäänyt ulkopuolisen asemaan. Tähän vaikuttavat muun muassa etäisyys muihin Pohjoismaihin sekä kieli, joka on skandinaaveille yhtä vieras kuin meidänkin. Islantilaisia auttavat hyvät suhteet yhdysvaltalaisiin ja britteihin, joiden kanssa he tekevät enemmän yhteistuotantoja. "Lisäksi tähän vaikuttavat poliittishistorialliset syyt, sekä lyhyempi etäisyys Britteihin tai Skotlantiin. Islannista on tullut muutama vahva tekijä. He ovat menestyneet kansainvälisillä festareilla paljon paremmin kuin suomalaiset, tai sanotaanko laajemmalla rintamalla." Hentula jatkaa: "Islantilaisilla eksotiikka toimii. Kun on ollut mukana kansainvälisillä marketeilla, on huomannut, että Islannista tulee ne sairaimmat hankkeet. He ovat onnistuneet tuotteistamaan oman friikkiytensä. Ja vielä kun ovat kaukana, syrjässä kaikesta, satujen saarella ja mystisessä paikassa." Islantilaiset eivät siis ole edes hakeutuneet tiiviiseen yhteistyöhön juuri muut Pohjoismaat ykkösprioriteettinaan. "Pitää muistaa, että festarit ovat kiinnostuneita islantilaisista elokuvista, koska niitä tulee niin vähän. Samoin kuin romanialaisten elokuvien kanssa. Suomalainen elokuva ei ole yhtä houkuttelevaa."

2.5 SUOMI

Vaikka Suomi on tuotantomäärissä vielä pohjoisia naapurimaitaan jäljessä, on kotimaisten ensi-iltojen määrä 2000-luvulla noussut. Vuonna 2008 ensi-illassa oli 19 pitkää elokuvaa, joista kolme oli dokumentteja, kun vuosina 2000-2007 kotimaisia ensi-iltoja on vuosittain ollut keskimäärin 13,5. Myös tuotantotuen määrä on noussut 2000-luvulla; vuonna 2002 Suomen elokuvasäätiö jakoi tuotantotukea 8 907 074€, kun vuonna 2007 summa oli 11 874 050€ (Suomen elokuvasäätiö, tilastojulkaisu 2007). Vuonna 2008 pitkän fiktioelokuvan keskimääräinen tuotantobudjetti oli 1,53 miljoonaa euroa (Suomen elokuvasäätiö 27.4.2010). Tämä on huomattavasti Tanskan ja Ruotsin kerkiarvobudjettia alhaisempi.

Vuoden 2008 kotimainen katsojaosuus oli runsaat 23 %, kun vuosien 2003-2008 keskimääräinen kotimaisen elokuvan katsojaosuus oli 18%. Vuoden katsotuin elokuva oli Risto Räppääjä, joka keräsi teattereihin 213 027 katsojaa (Suomen elokuvasäätiö, Elokvavuosi 2008).

Vuonna 2009 kotimaisen elokuvan katsojaosuus tippui reilusti edellisvuodesta ollen 15%. Kotimaan levityspäällikkö Harri Ahokkaan mukaan suurin syy tähän oli lasten- ja perhe-elokuvien puuttuminen (NFTF 2009 Nordic Admission Report).

3 MUIDEN POHJOISMAIDEN SUOMALAISEEN ELOKUVAAN SUHTAUTUMISEEN LIITTYVÄ PROBLEMATIIKKA

3.1 SUOMI EI OLE OSA SKANDINAVIAA

Suomalaisen elokuvan asema pohjoismaisen elokuvan kentällä on ongelmallinen. Olemme maantieteellisesti lähellä Ruotsia, Tanskaa ja Norjaa, mutta Suomea ei lasketa osaksi Skandinaviaa. Hentula kertoo kokemuksistaan seuraavasti: "Suomalaisiin suhtaudutaan Ruotsissa niin, että olemme outoja, rumia, meininki on ikään kuin Itä-Euroopassa. Suhtautuminen meihin on samanlaista kuin meillä

virolaisiin. Suomi ei ole osa Skandinaviaa, vain osa Pohjoismaita. Tämä näkyy kaikessa tekemisessä ja yhteistuottamisessa. Olemme Ruotsissa täysin eri viivalla suhteessa tanskalaisiin ja jopa norjalaisiin hankkeisiin. He tuntevat toistensa maat ja kulttuurin."

3.2 SUOMALAISEN ELOKUVAN SISÄLTÖ JA AKI KAURISMÄEN PERINTÖ

Sisällöllisesti suomalaista elokuvaa pidetään usein liian synkkänä ja vaikeana, tai sitten tylsänä. Olssonin mukaan Norjassa ollut jo 20 vuotta sanonta, jonka mukaan jos joku on todella tylsää, se on kuin suomalainen tv-draama. "Se on siellä vitsi. Ja tästä on vaikea päästä eroon, siihen menee aikaa." Hentula jatkaa: "Suomalaisia elokuvia pidetään hitaina, ne ovat laahaavia, estetiikka on lähempänä venäläistä kuin pohjoismaista estetiikkaa. Kaurismäkeläinen minimalismi on toiminut suunnannäyttäjänä. Aki Kaurismäki leimaa paljon käsitystä suomalaisesta elokuvasta."

Aki Kaurismäen elokuvat ja menestys kirvoittivatkin keskustelua lähes kaikkien haastateltavien kanssa. Kaurismäen perinnön näki taakkana myös Selin: "Siinä on suomalaisen elokuvan yksi ongelma. Kun puhutaan suomalaisesta elokuvasta, se tarkoittaa vain sitä yhtä, Aki Kaurismäki -elokuvaa. Tämä pitäisi murtaa. Kärki on ollut vain yhden kärki. Nyt animaatiot ovat pärjänneet hyvin, Niko on levinnyt hienosti. Lasten ja nuorten leffaa on tulossa." Bardy taas katsoi asiaa toiselta kantilta: "Jos joku tuntee suomalaista elokuvaa, se yleensä tuntee Aki Kaurismäen. En näe sitä taakkana. Mun mielestä Kaurismäki on resurssi. Jos joku tekee yhtä vahvoja leffoja kuin Aki Kaurismäki, niin ei jää varjoon. En näe siinä mitään ongelmaa. Ohjaaja kerrallaan."

3.3 MARKKINOIDEN PUUTE

Yhtenä suurimmista ongelmista haastateltavat näkivät markkinoiden puutteen. "Osittain johtuen kielestä, osittain mollivoittoisesta luonteesta ja synkistä elokuvista, Suomen on hirveän vaikeaa saada markkinoita muista pohjoismaista. Me näemme

enemmän ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia elokuvia kuin he suomalaisia", Olsson toteaa. Samoilla linjoilla jatkaa myös Hentula. Hänen mukaansa ongelma on juuri siinä, että suomalaiselle elokuvalla ei ole mitään tarvetta ja markkinoita Ruotsissa, Norjassa tai Tanskassa, kun taas tanskalaiselle elokuvalla on olemassa pienet markkinat Ruotsissa. "Myös ruotsalaiselle leffalle Suomessa on kysyntää, meillä on oma ruotsinkielinen vähemmistö. Monet ruotsinkieliset leffat leviävät Ahvenanmaalla ja ruotsinkielisissä kunnissa, mutta eivät koskaan tule Helsinkiin. Tammisaari, Kokkola, Maarianhamina -akselilla tällainen leffa voi saada huomattavia määriä katsojia."

Hentulan mielestä samalla kun olemme alisteisessa suhteessa Ruotsiin, Tanskaan ja Norjaan nähden, meidät koetaan myös eksoottisena. Sama eksoottisuus, jonka Islanti on osannut kääntää hyödykseen, on jäänyt meiltä käyttämättä. "Meidän etu, jota emme ole pystyneet juurikaan hyödyntämään, vaan tyrkytämme aina Lappia mikä pohjoismaisessa yhteistyössä on kovin epäkiinnostavaa, on tietty hulluus. Se on eksoottinen valttimme, jota kautta olemme saaneet yhteistyön päästä enemmän auki." Pitäisikö hulluutta sitten hyödyntää sisällöllisesti? "Hankkeissa kyllä. Ja tekotavassa."

3.4 KIELI

Suorassa suhteessa markkinoiden puutteeseen on kieli. Tämä tuli esille kaikkien haastateltavien kanssa useassa eri yhteydessä, koskien niin elokuvien kuin yhteistyönkin kieltä. Se, että emme kuulu samaan kieliperheeseen Tanskan, Norjan ja Ruotsin kanssa, on suuri este markkinoille ja yhteistyölle. Olsson summaa ongelmallista suhtautumista ja kielimuuria seuraavasti: "Kieli vaikuttaa, ja nimenomaan näyttelijävaihto on hankalaa. Suomalaiset elokuvat koetaan synkempinä ja jäyhempinä, mikä on myös fakta. Kuvaajat koetaan hyväksi, koska he ovat voimakkaita. Kuvaajat Suomessa ovat voimakkaampia kuin muissa Pohjoismaissa. Kieli on se suurin ongelma."

Hentula jatkaa: "Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa on paljon tuotantokonsultteja säätioissä eri maissa. Tämä ei ole ongelma, koska kieli on sama. Tanskassa on töissä ruotsalainen konsultti ja päinvastoin, Ruotsissa on istunut tanskalaisia konsultteja."

Konsulttivaihtoa on ollut ja on selvää, että jos suomalainen konsultti menisi Ruotsin säätiöön jakamaan rahaa, hänellä olisi parempi tuntemus suomalaisesta elokuvasta."

Lähes kaikki haastateltavat painottivat yhteisen kielen tärkeyttä lähdettäessä rakentamaan yhteistyötä muihin Pohjoismaihin. Tuottajat, jotka työskentelevät ruotsin kielellä ruotsalaisten kanssa, kokivat sen valtavana etuna. Olsson on äidinkieleltään ruotsalainen, ja uskoo tämän varmasti vaikuttaneen siihen, miksi juuri Kinoproduction on onnistunut luomaan niin vahvat siteet Ruotsiin ja toteuttamaan runsaasti yhteistuotantoja.

3.5 PARANNUSTAKIN NÄHTÄVISSÄ

Olsson on ollut mukana pohjoismaisen elokuvan kentällä jo 80-luvulta saakka. Hänen mukaansa myös parannusta on nähtävissä. "Pohjoismaiset levitysyhtiöt hallitsevat levitysstrategioita ja levittämisen Pohjoismaissa. Tänä päivänä suomalaiset elokuvat on siis helpompi saada ainakin näytille muihin Pohjoismaihin. Eri asia on, otetaanko niitä levitykseen, siitä täytyy taistella kuten ennenkin. Tilanne on siis kieltämättä muuttunut. Muuttunut positiivisemmaksi myös siinä mielessä, että on useampia suomalaisia tuottajia jotka tekevät yhteistyötä, joka on seurausta EAVE-koulutuksesta tai muusta vastaavasta. 90-luvulla ei vielä ollut EU:n median verkostoja." Myös muut haastateltavat mainitsivat tiettyjen tuottajien uudenlaisen, peräänantamattoman aktiivisuuden suhteessa kansainvälisten suhteiden luomiseen, joka lähtee nimenomaan tuottajien omasta halusta toimia ja tehdä kansainvälisesti.

4 YHTEISTUOTANNOT

4.1 SUOMALAINEN PÄÄTUOTTAJA

4.1.1 Motiivit yhteistuotannolle

Verrattuna siihen, että lähtisi tuottamaan elokuvaa vain kotimaisella rahalla, on Bardyn mielestä lähtökohtaisesti aina järkevämpää ja kannattavampaa tutkia mahdollisuus yhteistuotantoon. Poikkeuksena projektit, jotka ovat niin pieniä, etteivät ne tarvitse lisärahoitusta. "Mutta koska niin tapahtuu? Todella harvoin. Toki on joitain projekteja, joiden toteutumista ei halua alistaa sille, saavatko ne kansainvälistä yhteistuotantorahaa vai ei."

Hanna Hemilä kirjoittaa tutkimuksessaan, että suomalaisten päätuottajan suurin motiivi kansainväliseen yhteistuotantoon lähtemiseen on rahoitusvajeen kattaminen. Seuraavaksi yleisimmän motiivin Hemilä kertoo olevan kuvauspaikkojen sijaitsemisen ulkomailla. Muita Hemilän tutkimusta varten haastatteleminen tuottajien mainitsemia motiiveja olivat ulkomaisen levityksen paraneminen, suomalaisten rahoittajien mukaansaaminen ulkomaista vetoapua hyödyntäen sekä kansainvälisten rahoituslaitosten säännöt tai vaatimukset (Hemilä, 2004).

4.1.2 Henkilösuhteiden merkitys

Haastateltujen vastauksissa yhteistuotannon tärkeimmiksi asioiksi nousivat henkilösuhteet ja hyvän, pitkäjänteisen yhteistyösuhteen löytäminen ja rakentaminen. Yhteistyö lähtee aina tuottajien henkilökohtaisista suhteista. Usein yhteistyökumppanit löytyivät verkostojen kuten EAVE tai ACE kautta, tai kansainvälisistä marketeista. Muutamissa tapauksissa yhteistyö lähti kaveruus-pohjalta. Bardy kertoo: "Tarvitaan aina sama yhteistyökumppani, jotta yhteistyö on tarpeeksi saumatonta, sujuvaa ja helppoa. Tärkeintä on siis löytää se yhteistyökumppani ja pitää suhteesta huolta. Tärkeää myös oppia tunnistamaan, mikä mahdollisesti voi aiheuttaa hankaluuksia yhteistyössä, tunnistaa toisen ihmisen

vahvuudet ja heikkoudet. Tai toisen organisaation. Viettää mahdollisimman paljon aikaa samassa valtiossa, samassa paikassa yhteistyökumppaneiden kanssa."

Olsson toteaa: "Yksi yhteistuotannon tärkeä idea on se, että kun sulla on henkilö, joka edustaa sua ja sun elokuvaa, hän pystyy tehokkaammin pitämään huolta että elokuvat leviää." Kysymykseen miten Olsson valitsee juuri tietyt hankkeet, hän vastaa: "Yhteistyö saman tuotantoyhtiön kanssa. Menestystä tietysti toivotaan. Jos ei taloudellista hyötyä niin festivaalihyötyä. Meille hyöty on verkoston rakentaminen, vastapalvelusperiaate." Taloudellinen hyöty tulee prosenttiosuuskannan mukaan, joista Olsson listaa kaksi tapaa: "Saadaan Suomen kaikki oikeudet ja saadaan pitää ne rahat, tai samalla rahoituksellisella panoksella kun olemme mukana, eli prosenttiosuus budjetista, saamme osuuden tuloista kaikkialla maailmassa."

4.1.3 Vastapalvelusperiaate

Vastapalvelusperiaatetta painottivat kaikki haastateltavat. Olsson kertoo: "Idea on se, että kun menet mukaan, sitoutat toisen henkilön tulemaan mukaan omiin elokuviisi. Eli vastapalvelusperiaate. Oppii tuntemaan toisen osapuolen ja syntyy hyvä luottamusuhde. Samalla usein myös löytyy henkilö, joka pitää samanlaisista elokuvista. Pohjoismaisen elokuva- ja TV-rahaston perustaminen 90-luvulla, joka edellytti että on osatuottaja toisesta Pohjoismaasta, vaikutti siihen, että kontakteja alettiin etsiä puolin ja toisin. Nykyään tätä ehtoa ei enää ole. Riittää että on levittäjä." Kaukomaan mielestä vastavuoroisuusperiaate pitäisi virallistaa koskemaan myös säätöiden välistä yhteistyötä. Me lähdemme mukaan teidän hankkeisiin jos te lähdette mukaan meidän.

Mikäli yhteistyökumppanin kanssa tehtiin vain yksi tuotanto ja etsittiin tämän jälkeen uusi tuotantoyhtiö, takana oli aina jokin painava syy. Mikään yhteistuotanto ei koskaan suju täysin ongelmitta, joten yhteistuottajan vaihtamiseen liittyy suuria ristiriitaisuuksia työskentelytavoissa.

4.1.4 Sisällön ehdoilla

Sen, että yhteistuottajuutta lähdetäisiin rakentamaan nimenomaan muiden Pohjoismaiden kanssa, on lähdeittävä sisällöstä itsestään. Kaukoma toteaa: "En preferoi Pohjoismaita, ei niin että haluaisin tehdä etenkin pohjoismaisten kanssa. Enemmän suunta Pohjoismaiden ulkopuolelle. Tietenkin tämä on juttusidonnaista. Esimerkiksi jos on hanke, joka kuvataan Lapissa, on luontevaa saada Norja mukaan. Mutta jos ei ole tuotannollista tai sisällöllistä syytä lähteä hakemaan rahaa Ruotsista tai Norjasta, ei tule mieleenkään lähteä hakemaan rahaa sieltä. Enemmän näen mahdollisuuksia muualla."

4.2 SUOMALAINEN VÄHEMMISTÖTUOTTAJA

4.2.1 Motiivit yhteistuotannolle

Hemilän tutkimuksen mukaan vähemmistötuottajaksi lähtemiseen vaikuttivat muiden muassa tarjotun aiheen tai toteutustavan kiinnostavuus, kansainvälistymistavoite, vastapalvelus tai vastapalvelustilanteen rakentaminen. Hemilän tutkimuksessa neljäosassa hankkeista suomalainen osatuottaja oli tehnyt jo aikaisemmin yhteistyötä samojen ulkomaisten partnereiden kanssa (Hemilä, 2004).

Bardy kertoi oivalluksestaan, joka liittyy yhteistuotantojen kansainväliseen rahoitukseen ja nimenomaan vähemmistötuottajana toimimiseen: "Liian monet tuottajat, eivät pelkästään suomalaiset, eivätkä pelkästään nuoret, kulkevat ympäri maailmaa ja tuijottavat omaan napaansa, että minulta puuttuu 300 000 minun budjetistani ja minä haluan tehdä tämän elokuvan. Mutta jos aloittaa toisesta näkökulmasta, mitä sä tarvit, sullahan on kiinnostava juttu mitä sä teet, voinko mä joskus olla avuksi? Se kääntyy silloin toisinpäin ja alkaa näyttäytyä resurssina. Se on helpompaa toiselle tuottajalle tietenkin ensin tarjoutua apuun, et mitä tarviit Suomesta niin voin yrittää auttaa. Mutta kyllähän se pätee jossain määrin myös rahoitusinstansseihin."

4.2.2 Vähemmistötuottajan osuus

Paljon heräsi keskustelua siitä, milloin on järkevää lähteä vähemmistötuottajana mukaan yhteistuotantoon. "Yhteistuottaminen on järkevää, kun on mukana vähintään 10%:n osuudella" Kaukomaan toteaa ja jatkaa, että jos on mukana vain muutaman prosentin osuudella, tuotantoon lähtemistä kannattaa harkita tarkkaan. "Silloin se on vaan jeesiä toiselle. Siksi kun pyörii itse maailmalla ja etsii hankkeita, niin paljon on alkaneet kiinnostaa tosi halvat, alle millin jutut." Selin jatkaa: "Vähemmistötuottajaksi lähtemisessä ei ole muuta hyötyä kuin se, että saat kotimaan oikeudet ja pystyt cashaamaan ne sillä rahalla mitä laitat siihen. Hyvin harvoinhan kukaan kyllä näkee mitään tulosta." Bardyn ensimmäinen yhteistuotantokokemus oli 15-minuuttinen lyhytelokuva. "Antoisa kokemus, jonka tärkein anti oli se, ettei ole mitään järkeä yhteistuottaa lyhytelokuvaa. Paperin määrä on niin painajaismaisen iso, ettei se kannata."

4.2.3 Vähemmistötuottamisen rahoitusmalli sekä tuotannon rakenne

Vähemmistötuottajuutta koskevia rahoitusmalleja on useita. Näistä ideaaleinpana lähes kaikki haastateltavat pitivät kolmikantaa, eli kannattavin ratkaisu on saada mukaan Suomen elokuväsäätiö, tv-kanava ja levittäjä. "Joskus myös omaa rahaa mukaan, mutta ei sitä hirveästi kannata laittaa", Olsson toteaa. Mikäli joku näistä kolmesta rahoittajasta puuttuu, kannattaa tuotantoon mukaan lähtemistä harkita tarkasti. Summan tulisi olla sen kokoinen, että prosentuaalinen osuus kasvaa tarpeeksi suureksi, jotta yhteistuottajuus on järkevää. Selinillä on ollut myös poikkeavia rahoituksellisia toimintatapoja. "Ingvar Thordarson on vanha kaverini, joka kysyi, tulemmeko mukaan tekemään leffoja. Siitä lähtien Solar on ollut mukana jokaisessa hänen leffassaan." Yhteistyö käynnistyi siis puhtaasti kaveruspohjalta. Nyt Solar on ollut mukana neljässä islantilaisessa elokuvassa. "Noihin neljään ei Suomen säätiöstä ole saatu mitään. Eli laitettu ihan omaa riskirahaa mukaan. Välillä kalustoa, välillä työryhmää, välillä riskirahaa, se vaihtelee."

Bardy jatkaa kertomalla, että vähemmistötuottajana pitää oppia rakentamaan tuotanto riittävän yksinkertaiseksi, jotta siitä saa myös taloudellista hyötyä. Tähän paras ratkaisu on käyttää mahdollisimman kokonaisia alihankintaketjuja. "Ottaa joku firma

tekemään esimerkiksi koko äänen, ja huolehtia että ne ihmiset ovat sellaisia, että heidän oma kompetenssinsa riittää olemana yhteydessä Ruotsiin. Ettei tule liikaa kädestäpitämistä."

5 POHJOISMAISEN YHTEISTUOTTAMISEN EDUT JA ONGELMAT

5.1 POHJOISMAISEN YHTEISTUOTTAMISEN ETUJA

5.1.1 Lisälevitys ja elokuvan laadun paraneminen

Hemilän tutkimuksessa yhteistuottajuuden edut koettiin huomattavina. Kysymykseen kokivatko tuottajat yhteistuotannon kaiken kaikkiaan kannattaneen, olivat suomalaiset päätuottajat vastanneet keskiarvolla 4,5 (asteikko 5=loistavasti, 1=surkeasti), osatuottajat keskiarvolla 3,5. Tuottajat kokivat, että yhteistuottajuus päätuottajan asemassa oli tuonut tullessaan muiden muassa oleellista lisälevitystä sekä konkreettisia lisälevitystuloja. Mielenkiintoista tuloksissa on, että puolessa hankkeista päätuottaja arvioi teoksen sisällön parantuneen yhteistuotannon ansioista, ja noin 30% tuottajista koki sekä sisällön että teknisen laadun parantuneen huomattavasti yhteistuotannon takia. "Kaksi kolmasosaa kaikista tuottajista näki yhteistuotantokokemuksen vahvistavan intoa uusiin kansainvälisiin yhteistuotantoihin" (Hemilä, 2004) .

5.1.2 Hedelmällinen yhteistyö ja kulttuurivaihto

Haastatteluissa nousi esiin pitkäjänteisellä työllä saavutettuja verkostoja, joissa luotettava yhteistyökumppani on löytynyt ja toimiva yhteistuotantosuhde saatu perustettua. Tämä on tavoitteena aina yhteistuottamiseen lähdetessä. Kun yhteistyö on saumatonta ja sujuvaa, se on antoisaa ja kannattavaa molemmille osapuolille.

Puhuttaessa pohjoismaisen yhteistuottajuuden eduista, tätä tutkimusta varten haastatelluista tuottajista konkreettisimmat ja parhaat esimerkit tulivat Bardylta. Hän

käytti esimerkkinä Kielletty hedelmä -elokuva, jonka jälkityöt tehtiin Ruotsissa. "Sieltä löytyi hyviä tyyppejä erityisesti äänipuolelta; säveltäjä, äänisuunnittelija, musiikkikoordinaattori. On varsin todennäköistä että tehdään tulevaisuudessakin yhteistyötä. Tyyppejä joiden kanssa tuli niin hyvä yhteys, ettei yhteistuotanto välttämättä ole edellytys yhteistyön jatkumiselle. Kaiken päälle tulee vielä kulttuurivaihto. Olen ollut hirvittävän tyytyväinen Kielletyn hedelmän musiikkiin."

5.2 POHJOISMAISEN YHTEISTUOTTAMISEN ONGELMIA

5.2.1 Riittämätön rahoitus

Haastateltavien mukaan yksi pohjoismaiseen yhteistuottamiseen liittyvä haaste on rahoitus. Suomalaiset tuottajat ovat aktivoituneet tällä saralla ja kilpailu yhteistuotantorahasta on kovaa. Olsson, jonka johtama Kinoproduktion tekee pohjoismaista yhteistyötä suomalaisista aktiivisemmin, kertoo tuotantomääristään: "Pitkien puolella se on yksi, säätiöstä ei voi saada enempää kuin yksi per vuosi. Kaikenkaikkiaan 4-5 tuotantoyhtiötä saa tuen. Valitettavasti enempää ei saa." Myös Bardyn mukaan paheneva ongelma Suomessa on se, etteivät nykyiset yhteistuotantorahat riitä mihinkään. "Niitä on vaikea saada ja on vaikeasti ennustettavaa mitkä projektit saa rahaa ja mitkä ei. Pidän sitä itse suurena typeryytenä, ettei yhteistuotantorahaa ole nostettu. Se tulee kaikki moninkertaisena takaisin. Meidän kautta suomalaiset instanssit ovat tukeneet ulkomaalaista elokuvaa, ja se on tullut takaisin viisin-kuusinkertaisena", Bardy toteaa.

"Jos tuotanto ei saa rahaa, se ei kuitenkaan vähennä tuottajan uskottavuutta. Se on niin tavallista, että rahoitus ei järjestykään", Bardy kertoo. Olsson jatkaa: "Jos ei ole tarpeeksi perusteluja ja tarpeeksi suomalaista luovaa panosta, ei tukea kannata hakea." Onkin siis ensiarvoisen tärkeää osata löytää ja valita ne hankkeet, joissa on riittävästi potentiaalia, jottei resursseja mene hukkaan epätodennäköisten hankkeiden kehittämisessä. Se, että yhteistyön tarpeen pitää lähteä sisällöstä ja hankkeesta itsestään, nousi esiin useassa haastattelussa.

"Pitkäaikaisesti imagoa pitää rakentaa. Kaikki tietävät, ettei kaikki leffat onnistu taloudellisesti tai taiteellisesti. Pitää olla tarpeeksi volyyymia jotta löytyy ne jotka menestyvät", Olsson jatkaa. Jotta tällaisen volyymin saavuttaminen ja ylläpitäminen olisi mahdollista, tarvitaan kuitenkin enemmän rahoitusta.

Hentula kertoo, että Suomen elokuvasäätiön kanta koskien ruotsalaisia yhteistuotantoja on lisäksi hiljattain muuttunut. "Suomen elokuvasäätiö on ennen antanut paljon rahaa ruotsalaisille yhteistuotannoille, joissa Suomi on vähemmistötuottajana. Suomalaiset päätuottajat eivät kuitenkaan ole juurikaan saaneet rahaa Ruotsin elokuvainstituutista." Hentulan mukaan nyt elokuvasäätiössä on otettu linja, joka kyseenalaistaa sen, miksi Suomesta pitäisi antaa rahaa ruotsalaisiin tuotantoihin, jos he eivät anna rahaa meille. Ruotsalaiset kyllä antavat tukea jonkin verran, mutta tuki on kohdistunut tietyille tuotantoyhtiöille. Olsson kertoo: "Ehkä maineesta ja pitkästä urasta johtuen me olemme saaneet siellä hankkeita läpi. Suomi on kyllä antanut selvästi enemmän kuin Ruotsi." Lisäksi Helsinki-filmi on onnistunut saamaan hankkeilleen rahoitusta Ruotsista. Bardy summaa tämän kolme eri syytä: "Anagram on ollut erittäin hyvä yhteistyökumppani ja nousussa oleva kiinnostava firma. Lisäksi, leffat jotka ovat saaneet tukea, ovat molemmat Domen leffoja. Domesta puuttuu sellainen tietty angstisuus, joka leimaa isoa osaa, sanotaan yli 50%:a suomalaista elokuvaa, joka on ruotsalaisille kauhean vierasta. Eivät he ikinä sano sitä ääneen, mutta niin se vaan on." Kolmantena Bardy mainitsee kansainvälisen näkyvyyden. "Emme toki ole ainoita, mutta meitä tapaa festivaaleilla. Meidän ydinporukka eli minä ja Annika puhumme ruotsalaisten kanssa ruotsia. Lisäksi Dome kommunikoi ruotsiksi. Kielellä on valtavan suuri merkitys."

5.2.2 Kuka hyötyy yhteistuottamisesta

Rahoituksen lisäksi toinen haaste liittyy suomalaisen elokuvan kysyntään ja yhteistuottajan saamaan hyötyyn. Haastateltavien mukaan voidaan sanoa, että suhteessa muihin Pohjoismaihin suomalaiset saavat yhteistuotannoista vastapuolta enemmän, ja yhteistyö on meille tärkeämpää. "Toisaalta se on ymmärrettävää, mitä iloa mennä mukaan leffaan, jos siitä ei ole mitään hyötyä, sitä ei saa levitykseen täällä eikä sille saa katsojia", kysyy Olsson ja jatkaa: "Se ei hyödytä. Mieluummin he menevät saksalaisten tai ranskalaisten kanssa, sieltä avautuu erilaiset markkinat. Meidän

kanssa ei avaudu mitään markkinoita, olemme nurkassa, ei edes Venäjän markkinat avaudu, joka olisi taas jossain määrin kiinnostavaa." Olssonin mukaan suomalaisille onkin ollut tärkeämpää saada julkista tukea yhteistuotantoihin kuin ruotsalaisille, koska olemme vähän syrjässä ja vähän umpinaisessa tilanteessa. "Syy on se, että sitä kautta olemme pystyneet saamaan suomalaisia kuvaajia, säveltäjiä, äänittäjiä, mutta myös näyttelijöitä ruotsalaisiin elokuviin. Meille on siis huomattavasti enemmän hyötyä yhteistyöstä kuin heille." Olsson jatkaa: "Toisaalta siinä vaiheessa, kun haetaan Eurimagesta rahaa, on tärkeää, että on mahdollisimman monesta maasta osatuottajia mukana. Siinä pelissä meillä on merkitystä. Ja silloin on tärkeää että säätiö antaa tukea yhteistuotantoihin, jotta voimme olla mukana ja osallistua leffoihin."

5.2.3 Suomalaisen elokuvan sisältö

Kolmanneksi haasteeksi haastatteluissa nousivat, jälleen, suomalaisen elokuvan sisältö ja kieli. Muun muassa näistä syistä Selin ei ole lähtenyt aktiivisesti edes etsimään yhteistyökumppaneita omiin tuotantoihin Suomen ulkopuolelta: "Meillä ei ole ollut viritteillä yhteistuotantoja. Suomalaisella leffalla on aika vähän annettavaa ruotsalaiselle yleisölle, jos ollaan rehellisiä. Mannerheim on poikkeus, koska siinä on kansainvälinen ulottuvuus. Jos leffa on puhtaasti suomalainen, se ei tavoita ulkomaista yleisöä." Selinin mukaan yhteistuotannoista ei siis ole lähtökohtaisesti hyötyä: "Pohjoismainen yhteistyö, jos leffat ei menesty Ruotsissa, miksi vaihtaa muna munaan. Siitä ei ole mitään hyötyä, että ruotsalaiset rahoittaa meitä ja me samalla summalla heitä."

"Mikä on ruotsalaiselle medialle kiinnostavaa?" kysyy Bardy ja vastaa: "Suomi ei ole." Kun Helsinki-filmillä oli Göteborgissa kolme elokuvaa joista kaksi kilpasarjassa, ja näistä toinen voitti sekä festivaalien pääpalkinnon että parhaan kuvauksen palkinnon, ruotsalainen tiedottaja onnistui hankkimaan vain yhden haastattelupyynnön. Tämä oli suomenkieliselle Sisu-radiolle. Bardy jatkaa: "Sandrew ei levittänyt Kiellettyä hedelmää teattereissa Ruotsissa, ei julkaissut millään lailla." Vaikka Sandrew etukäteen sitoutuivat elokuvan levitykseen, eivät he kuitenkaan uskoneet sen kaupallisiin mahdollisuuksiin Ruotsissa.

6 POHJOISMAINEN YHTEISOMISTAJUUS JA HYBRIDIHANKKEET

Haastateltujen tuottajien tuotantoyhtiöistä kaksi on osa suurempaa pohjoismaista konsernia. Jarkko Hentulan Juonifilmin taustalta löytyy FS-Film Oy, joka on Juonifilmin enemmistöosakas ja Hentulan ohella toinen omistaja. FS-Film Oy:n omistaa ruotsalainen AB Svensk Filmindustri (SF), joka puolestaan on osa Bonnier AB mediakonsernia. FS-Film Oy on Suomen suurin elokuvien levitysyhtiö, joka on perustanut tuotantoyhtiöt jokaiseen Pohjoismaahan Islantia lukuunottamatta. Markus Selinin Solar Films:stä puolet omistaa Nordisk Film, jolla on 14 tuotantoyhtiötä Ruotsissa, Tanskassa, Norjassa ja Suomessa. Osan tuotantoyhtiöistä Nordisk Film omistaa kokonaan, osasta taas puolet. Tällainen omistajuussuhde tarjoaa automaattisesti yhdenlaisen yhteistyöverkoston. Verkostoja ei kuitenkaan ole osattu täysin hyödyntää.

Hentulan mukaan FS-Filmin verkosto ei tällä hetkellä toimi aktiivisesti. "Aluksi tapaamisia oli säännöllisesti, nyt vähemmän. Ekan kolmen vuoden aikana oli Nordic Production Meeting -tyylisiä tapaamisia, joissa pallolettiin hankkeita ja pyrittiin saamaan yhteistyötä." Hentula kertoo, että perustamisvaiheessa lähtökohtana oli tehdä tiiviimpää yhteistyötä Pohjoismaiden välillä, mutta se ei osoittautunut järkeväksi kun huomattiin, että Pohjoismaissa hankkeet eivät matkusta maiden välillä. "Emoyhtiönkin kannalta on järkevämpää, että jokainen yksikkö tekee mahdollisimman suuren katsojapotentiaalin tavoittavia elokuvia omille markkinoilleen. Se on taloudellisesti kannattavampaa kuin tehdä väkisin hybridihankkeita, joissa on suurempi riski etteivät toimi missään maassa." Hybridihankkeena voidaan Hentulan mukaan pitää esimerkiksi Arn-elokuvia, joissa Juonifilmi oli mukana vähemmistötuottajana. "Fundamentaalin ongelma on tällä hetkellä se, että jos joka vuosi säännöllisesti pystyttäisiin rahoittamaan sellainen tuotanto kuin Arn, joka oli jättimenestys Ruotsissa ja menestyi myös Norjassa ja Tanskassa, yhteinen tekeminen olisi perusteltua. Se, että tehtäisiin isolla tasolla yhteistuotantoja yhdessä Ruotsi, Suomi, Norja ja Tanska, pitäisi hankkeita lähtökohtaisesti alkaa rakentamaan ja kehittämään sellaisiksi. Mutta mitä ne voisivat olla ja millä kielellä?" Hentulan mukaan se, että Juonifilmi on osa laajempaa pohjoismaista verkostoa, ei kuitenkaan rajaa mitään pois. "Suhde ei ole

eksklusiivinen, meidän ei ole pakko tehdä juttuja toistemme kanssa." Tästäkin verkostosta tanskalaiset, norjalaiset ja ruotsalaiset tekevät yhdessä aktiivisemmin.

Selin jatkaa samoilla linjoilla kuin Hentula: "Yhteistyötä ollaan käynnistelemässä, tällä hetkellä sitä ei ole. Yhteistyö olisi järkevää. Onhan meillä se hyöty, että jos Norja, Ruotsi, ja Tanska ovat automaattisesti osatuottajina mukana, he tekisivät duunin oman säätiön päässä ja mahdollisesti tv-myyntiin. Sitä kautta saataisiin enemmän rahaa tuotantoon. Se tietotaito mikä näissä neljässä maassa on, on tällä hetkellä täysin levällään." Selin toivookin tulevaisuudessa enemmän esimerkiksi ideoiden vaihtoa sekä säännöllistä tiedottamista muiden rinkiin kuuluvien tuotantoyhtiöiden hankkeista.

7 PARANNUSEHDOTUKSET

7.1 SISÄLLÖN KEHITTÄMINEN

Parannusehdotuksia nousi esiin useita. Oleellisin asia lähti kuitenkin sisällöstä. Haastateltavien mukaan sisältöä pitäisi pystyä kehittämään ja hakeutua pois liian synkästä kerrontatavasta sekä pyrkiä hyödyntämään eksoottisuuttamme. Tämä on luonnollisesti helpommin sanottu kuin tehty.

Markkinoiden puute koettiin suurena haasteena. Onkin tärkeää miettiä millä tavalla markkinat saataisiin avattua ja miten suomalaiselle elokuvalle luotaisiin tarve näkyä myös muissa Pohjoismaissa. Hentula ratkaisee asian näin: "Miten tilanne muutetaan, on yksinkertaisesti tekemällä sellaisia elokuvia, jotka menestyvät paremmin. Meiltä edelleen puuttuu se suomalainen elokuva, oma Jalla Jalla tai Kops tai Tillsammans. Suomalainen leffa, joka räjäyttää Ruotsissa pankin. Norjasta tuli Elling. Se oli iso hitti Ruotsissa ja sai myös Suomessa yli 50 000 katsojaa. Se onnistui tavoittamaan mainstreamin yleisön. Se oli simppele tarina, riittävän hyvin tehty. Väylä pitäisi raivata, pitäisi saada esikuvia!" Samoilla linjoilla jatkaa myös Selin: "Suomalainen leffa on siinä tilanteessa kuin ruotsalainen leffa oli Suomessa ennen Fuckin Åmålia,

eli ettei mitään mahdollisuutta pärjätä ikinä Suomessa." Hentula toteaa, että ajatus voi tuntua lähes mahdottomalta. Skavabölen pojat -elokuvaa tarjottiin Ruotsiin levitykseen, mutta elokuvasta ei oltu kiinnostuneita. "Se on liian artea, liian suomalaista. Pitäisi olla omaleimainen eikä apinoida muita, Hollywoodia tai brittikomedioita. Mutta jos ollaan omaleimaisia niin sitten ollaankin liian omaleimaisia."

Olsson toteaa suomalaisen elokuvan sisällöstä: "Esimerkiksi Islannin elokuvat eivät ole yhtä ahdistavia. Jos meidän kerronta voisi olla erilaista, jos näistä tiukoista vaikeista aiheista voisi kertoa toisella tavalla, se avautuisi helpommin myös muihin Pohjoismaihin. Tämä on kulttuurissa kiinni, on vaikea murtaa tapoja, joilla me näemme asioita." Olsson jatkaa käyttämällä konkreettisenä esimerkkinä Paavo Westerbergin ohjaamaa kolmiosaista tv-elokuvaa Jälkilämpö, joka nähtiin YLE:n kotikatsomossa tänä keväänä: "Se on taitavasti tehty, hyvin kirjoitettu, hyvin näytelty, hyvin ohjattu, mutta mielettömän raskas. Miten tärkeistä vaikeista asioista voi tehdä elokuvia niin että ne avautuvat muillekin kuin vain meille suomalaisille, siinä on se ongelma ja kysymys. Välillä se on huumori. Ei aina. Jalla Jalla on Ruotsin hyvä esimerkki. Akin jotkut leffat ovat humoristisempia kuin muut." Olsson jatkaa edelleen oman ilmaisutavan kehittämistä: "Meillä on omia juttuja, joita ei löydy muista Pohjoismaista. Aki on sitä omalta osaltaan pystynyt hyödyntämään, että ollaan puhumattomia ja ryypätään, ollaan omalta osalta suorita, mutta reiluja. Tätä imagoa, suomalaisuuden imagoa, on vaikea kaikissa tarinoissa hyödyntää. Mutta omaleimaisuutta löytyy myös."

7.2 MAKSU-TV

Toisena parannusehdotuksena Olsson mainitsee maksu-tv:n paremman hyödyntämisen. Tv-kanavista YLE on mukana suurimmassa osassa elokuvatuotantoja, mutta ei halua antaa tuottajille maksu-tv -oikeuksia. "Minä olen taistellut tämän puolesta, meidän kaikki elokuvat ovat menneet Canal+ tai TV1000 -kanaville. Silloin ne näkyvät kaikissa Pohjoismaissa. Tämä on hyvä tapa tehdä suomalaisia ohjaajia tunnetuksi." Olsson jatkaa toteamalla, että koska Solar tekee yhteistyötä lähinnä MTV3:n kanssa, heillä on sama tilanne, mutta ne tuotantoyhtiöt

jotka tekevät elokuvia YLE:lle, eivät saa elokuviaan maksullisille kanaville. YLE:llä on tiukka linja. Maksu-tv haluaa ensioikeuden suhteessa julkisen palvelun televisioon. "Nyt YLE:llä on diili, että saat vähemmän rahaa, jos myyt elokuvan itse Pay-TV:lle. Silloin myynti voi taas olla hankalaa, jos ei ole olemassa suhteita Canal+:aan tai TV1000:een. Jolloin monet tuottajat tekevät sen, että ottavat mieluummin vähän enemmän rahaa. Joka taas johtaa, siihen että elokuva nähdään vain Suomessa ja joillain festareilla."

7.3 RUOTSALAISET KÄSIKIRJOITTAJAT

Kolmantena ehdotuksena Olsson mainitsee ruotsalaisten käsikirjoittajien käyttämisen. Muiden muassa Colorado Avenue sekä Äideistä parhain -elokuviissa oli mukana ruotsalainen käsikirjoittaja. "Kieli tekee sen, että vaihto on vaikeaa, mutta sitä pitäisi olla enemmän." Samasta asiasta puhuu myös Bardy toteamalla lisäksi, että yhteistuottaminen on aina helpompaa, mikäli voimme lukea toistemme käsikirjoituksia. "Aina kannattaa kysyä onko yhteinen kieli. Tanskasta joudutaan sanomaan että ei ole yhteistä kieltä. Norja, on ehkä vähän. Norja ja Viro ovat siinä suhteessa samalla viivalla. Norjan kanssa on kandinaaviska, Viron kanssa huono suomi, joka on kuitenkin enemmän kuin englantia. Mutta Ruotsin kanssa on ruotsi, se on yhteinen kieli."

7.4 POHJOISMAISET YHTEISTYÖVERKOSTOT

Kaukoma ehdottaa pohjoismaisen verkoston perustamista. Eräänlaisia verkostoja on jo syntynyt omistussuhteista riippuen, mutta tällä verkostolla Kaukoma tarkoittaa omistussuhteista riippumatonta tuottajien välistä yhteistyötä. "Niitähän syntyy tavallaan niinkuin itsestään, mutta verkoston perustaminen edesauttaa sitä, että jengi helpommin törmää toisiinsa ja tapaa toisiaan, vaikei se suoranaisesti vielä ratkaista mitään." Pohjoismaisen tuottajien verkoston perustamista kannattaa myös Selin. "Yhteistyötä voi ja varmaan joutuukin tulevaisuudessa kehittämään, koska paineet budjeteissa kasvaa koko ajan."

7.5 SÄÄTIÖIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ TAI POHJOISMAINEN ELOKUVASÄÄTIÖ

Kaukomaan ehdottaa myös säätiöiden välistä yhteistyötä, eli jo aikaisemmin mainitun vastavuoroisuusperiaatteen laajentamista koskemaan ei pelkästään tekijöitä, vaan myös rahoittajia. Samaa ehdotusta sivuaa Hentula, joka toivoisi enemmän konsulttivaihtoa säätiöiden välille. Bardy on aiheesta toista mieltä: "Pitäisikö säätiöiden tehdä yhteistyötä? Tähän raikas mielipide, ei. Olen myös sitä mieltä, että YLE:n ja elokuväsäätiön ei pitäisi soitella toisilleen." Tällä vältettäisiin Bardyn mukaan kansallisella tasolla turha pelailu, jota rahoittajat keskenään tekevät. "Silloin tuottaja on se, joka hoitaa koko pelin." Bardy otti myös esille viime syksyisen Peter Aalbaek Jensenin vierailun Suomessa. "Jensen ehdotti pohjoismaista elokuväsäätiötä, joka olisi mielenkiintoinen mahdollisuus. Se tuntuu hurjalta, että lakkautettaisiin kansalliset kokonaan, mutta en sulkisi sitäkään pois. Silloin suomalaisen elokuvan mahdollisuudet olisivat yhtä hyvät kuin muillakin pohjoismaalaisilla."

7.6 HYVÄT HENKILÖSUHTEET

Lopuksi kaikki haastateltavat päätyivät kuitenkin samaan lopputulemaan; yhteistuottaminen on aina kiinni henkilösuhteista. Selin toteaa: "Kaikkiin suuntiin on luotava hyvät yhteistyösuhteet ja pidettävä niistä huolta. Ei ole olemassa mitään yleistä viisautta millä parantaa tilannetta." Bardy jatkaa: "Miten pääsisi tekemään muiden kanssa? Henkilö kerrallaan, tuotanto kerrallaan. Ei voi ottaa koko maata. Olisi toki hauskaa järjestää sellainen seminaari esim. Osllossa, jossa suomalaiset tuottajat tapaa norjalaisia tuottajia ja verkostoidutaan. Voisi olla hyvä juttu. Mutta enemmän se on kiinni yksittäisistä suhteista." Olsson jatkaa verkostoitumisesta: "Pitää vain mennä! Göteborg on tärkeä ja Haugesund. Nuo ovat kaksi tärkeintä festaria, jos haluaa luoda suhteita pohjoismaisiin tuottajiin. Suomalaiset leffat ovat menestyneet Göteborgissa hyvin. Käytä menestystä siihen, että etsit aktiivisesti yhteistyökumppaneita. Jos on osatuottaja toisessa maassa, se on sun edusmies, josta ei tarvitse maksaa mitään. Hän maksaa sen itse ja hankkii vielä rahaa. Eli helkutin tärkeää saada näitä myyntimiehiä eri maihin. Se vaatii kovaa työtä. Jos käy hyvä tuuri, löydät hengenheimolaisia, jotka

kokee sut ja sun projektit kiinnostavina. Toki sun täytyy myös osata esitellä itseäsi ja sun ajatuksia."

8 TUOTTAJAN KANSAINVÄLINEN IDENTITEETTI

8.1 SUOMALAINEN TUOTTAJAIDENTITEETTI

Yksi haastattelukysymyksistä koski tuottajaidentiteettiä ja sitä, mitä pohjoismaisuus kullekin haastateltavalle merkitsee. Tämä osoittautui kohtalaisen vaikeaksi kysymykseksi ja kävi ilmi, etteivät haastateltavat olleet juurikaan miettineet omaa tuottajuuttaan tästä näkökulmasta. Bardy vastaa kysymykseen näin: "Se on usein aika kansallisuusvapaata. Ihmiset, jotka puhuu paljon englantia keskenään, ovat tottuneita siihen, aksentitkin muuttuvat vaikeammin tunnistettaviksi. Ei mulla ole kauhean suomalainen olo, vaikka toki olen suomalainen. Mutta tossa yhteydessä se on kovin kansainvälistä." Kaukoma jatkaa: "Koen itseni suomalaisena tuottajana. En ajattele sitä ollenkaan, mutta noin kun kysyt, miellän itseni enemmän suomalaiseksi kuin pohjoismaiseksi tuottajaksi. Mun mielestä ulkomaailma mieltää Pohjoismaat yhdeksi ketjuksi, yhdeksi kokonaisuudeksi. Useat ei miellä kuinka paljon lähempänä Ruotsi ja Tanska ovat toisiaan suhteessa Suomeen tai Islantiin. Jostain syystä tästä aiheesta tulee puhuttua aika usein esimerkiksi saksalaisten ja ranskalaisten kanssa. Myyntimielessäkin olemme yksi territorio. Tiedostan, että ruotsalaiset, tanskalaiset ja norjalaiset ovat olleet menestyksekkäämpiä. Yritän ottaa siitä hyödyn irti, jos joku ulkopuolinen mieltää meidät samaksi, niin silloin se on erittäin fine." Samoilla linjoilla jatkaa myös Hentula: "Miellän itseni suomalaiseksi tuottajaksi, joka on vahvempi identiteetti ulkomailla, kuin tuntisin olevani osa pohjoismaalaista klikkiä. Tiedän, että minut helposti laitetaan sinne. Vaikea kysymys, koska tiedän, että kuulun klikkiin. Esimerkiksi ranskalaisten näkökulmasta, puhumattakaan briteistä, ruotsalaiset, tanskalaiset ja suomalaiset elokuvat ovat samaa pohjoismaista angstia."

8.2 TUOTTAJAIDENTITEETTI SUHTEESSA POHJOISMAISIIN YHTEISTUOTANTOIHIN

Toinen mielenkiintoinen seikka, joka nousi esiin kesken haastatteluiden, on kysymys siitä, miksi yhteistyötä pitäisi priorisoida juuri Pohjoismaihin? Onko Pohjoismaista saatava etu huomattavampi verrattuna muihin Euroopan maihin? Kaukoma vastaa: "Mulle henkilökohtaisesti pohjoismainen yhteistyö ei ole niin iso asia, mutta koska ovat tuossa lähellä, kyllä yhteistyöhön kannattaisi panostaa. Vaikka olen tehnyt aika paljon ja aika monta yhteistuotantoa, ne eivät ole lähteneet siitä, että olen ehdottomasti halunnut tehdä heidän kanssaan, vaan tilanne on vain mennyt niin." Kaukoma ei siis lähde ensisijaisesti tavoittelemaan yhteistyötä pohjoismaisella kentällä: "Enemmän olen ollut aktiivinen Saksan suuntaan. Saksasta on löytynyt enemmän rahaa, se tarjoaa myös enemmän mahdollisuuksia kuin Pohjoismaat." Potentiaalisempana yhteistyökumppanina Saksan mainitsee myös Selin: "Priorisointitarvetta ei sikäli ole, että on ensin mentävä Pohjoismaihin ennenkuin muuhun Eurooppaan. Saksaan on helpompi mennä kuin Pohjoismaihin."

Helsinki-filmi tekee jo nyt tiivistä yhteistyötä ruotsalaisten kanssa. Kysymykseen pohjoismaisen yhteistyön laajentamisesta Bardy vastaa: "Jos lähtisin laajentamaan nykyistä kansainvälistä yhteistyötä, lähtisin ihmiset edellä. Jos oppisin ymmärtämään Norjaa ja Tanskaa paremmin, niin voi ajatella, että se olisi hyvä ja mielenkiintoinen yhteistyösuunta. Samalla on tärkeää kysyä miksi juuri Norja. Miksei menisi samantien johonkin suurempaan maahan? Esimerkiksi Espanja on täysin alihyödynnetty elokuvatuotantomaa, josta löytyy rahaa ja hyviä ideoita."

9 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tutkimuksen aikana kävi ilmi, että puhuttaessa pohjoismaisesta yhteistyöstä, puhumme käytännössä lähes aina yhteistuotannoista Ruotsin kanssa. Bardy totesikin haastattelussaan, että vaikka aihe on pohjoismaiset eivätkä ruotsalaiset yhteistuotannot, Ruotsia lukuunottamatta muut maat ovat kuitenkin ikään kuin

valkoinen alue kartalla. 90% suomalaisten tekemistä yhteistuotannoista tapahtuu ruotsalaisten kanssa, koko Pohjoismaat kattavaa yhteistyötä ja verkostoa ei itseasiassa ole. Olemme jääneet sen ulkopuolelle. Tähän on monta syytä, joista suurin on yhteistyön kieli. Suomen kieli on valtava muuri yhteistyön rakentamiselle. Se on asia, mille emme yksinkertaisesti mahda mitään, suomalaisissa elokuvissa puhutaan suomea. Mutta paremman yhteistyön rakentamisen nimissä voimme opetella käyttämään ruotsia yhteisenä työskentelykielenä. Sillä suomea ei tule opettelemaan kukaan.

Yhteistuottamisen avain on luotettavan ja pitkäaikaisen yhteistyökumppanin löytäminen. Tällöin yhteistyön on mahdollista kehittyä niin sujuvaksi ja kevyeksi, että se on kannattavaa molemmille osapuolille. Kieli on suorassa suhteessa toiseen tutkimuksen aikana nousseeseen ydinkysymykseen, joka liittyy juuri yhteistyökumppanin valitsemiseen; miksi pyrkii laajempaan yhteistyöhön nimenomaan muiden Pohjoismaiden kanssa? Meillä on yhteinen kieli ainoastaan Ruotsin kanssa, jolloin yhteistyökieleemme suhteessa norjalaisiin, tanskalaisiin ja islantilaisiin on englantia. Miksei siis lähteä saman tien hakemaan yhteistyökumppaneita muualta Euroopasta? Mitkä ovat ne edut Norjan valloittamisessa suhteessa Espanjan valloittamiseen? Yksi vastaus tähän on maantieteellinen etäisyys, kansainvälisestä näkökulmasta olemme yksi territorio. Uskon, että tiiviimmällä yhteistyöllä meidän on mahdollista saavuttaa koko territorioita edesauttavia yhteisiä etuja. Yhteistyön kannalta en silti sulkisi pois muitakaan Euroopan maita.

Olemme tällä hetkellä altavastajan asemassa verrattuna Skandinavian elokuvamaihiniin, ja tiivis yhteistyö puuttuu. Tutkimuksessa haastateltujen tuottajien vastauksista selvisi, että yhteistyö on varsin hajanaista ja yksittäisten tuottajien varassa. Uskon, että paremmalla ja organisoituneemmalla verkoston rakentamisella meidän on mahdollista päästä tasapuolisempaan asemaan. Tämä vaatii kuitenkin aloitteellisuutta, aikaa ja ponnisteluja juuri meiltä suomalaisilta, sekä vallitsevan elokuvakielemme kriittistä tarkastelua. Tämä pätee kotimaisen elokuvan leviämiseen kaikkialle maailmaan.

LÄHTEET

Hemilä, Hanna (2004). Karikat ja menestystarinat kansainvälisissä elokuva-alan yhteistuotantohankkeissa. AVEK-julkaisu. Helsinki.

Sainio, Marita (2009). Suomalaisten elokuvien kansainvälistyminen. Liiketaloustiede, kansainvälisen liiketoiminnan pro gradu -tutkielma. Turun kauppakorkeakoulu. Turku.

Cowie, Peter (1995) Icelandic Films. The Icelandic Film Fund. Reykjavik.

Maakohtaiset tilastojulkaisut Nordisk Film & TV Fond:in verkkosivuilta (4.5.2010)

<http://www.nordiskfilmogtvfond.com/index.php?sid=29&ptid=6>

Nordisk Film & TV Fond: 2009 Nordic Admissions Report

Danish Film Institute, Facts & Figures 2009

Swedish Film Institute, Facts and Figures 2008

Suomen elokuvasäätiö, Elokuvu vuosi 2008

Suomen elokuvasäätiö, tilastojulkaisu 2007

Iceland Cinema Now, statistics 2009

Film & Kinon verkkosivut 4.5.2010 <http://www.kino.no/english/>

Norwegian Film Institute, Facts & Figures 2008

Tarkentavia tietoja selvitetty puhelimitse ja sähköpostitse Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin elokuvasäätiöiltä.

HAASTATTELUT

Bardy, Aleks. Helsinki-filmi Oy. Haastattelu 31.3.2010.

Hentula, Jarkko. Juonifilmi Oy. Haastattelu 24.3.2010.

Kaukoma, Tero. Blind Spot Pictures Oy. Haastattelu 25.3.2010.

Olsson, Claes. Kinoproduction Oy. Haastattelu 24.3.2010.

Selin, Markus. Solar Films Oy. Haastattelu 29.3.2010.

LIITTEET

Liite 1: Haastattelukysymykset

1. Miksi olette olleet mukana pohjoismaisissa yhteistuotannoissa?
2. Miten yhteistuotanto / yhteistuotannot sujuivat?
3. Mitä yhteistuotannosta jäi, oliko yhteistuotanto mielestäsi kannattava, jatkuiko yhteistyö?
4. Onko pohjoismaisella yhteistuottajuudella lisäarvo?
5. Mitä pohjoismaalaisuus merkitsee sinulle tuottajana?
6. Onko pohjoismaista yhteistyötä tarvetta kehittää? Jos on, miten?

Liite 2: Tutkimukseen osallistuneiden tuottajien pohjoismaiset yhteistuotannot 2000-luvulla

Kaikki yhteistuotannot ovat Ruotsin kanssa, ellei toisin erikseen mainita

HELSINKI-FILMI

Vähemmistötuottajana:

Dieten, 2003 (lyhytelokuva)

7 miljonärer, 2006

Solstorm, 2007

Herr Landshövning, 2008 (pitkä dokumenttielokuva)

Fyra år till, 2010

Päätuottajana:

Kielletty hedelmä, 2009

Napapiirin sankarit, 2010

JUONIFILMI

Vähemmistötuottajana:

Kid Svensk, 2007

Arn – Tempeliritari, 2007

Arn – Pohjoinen valtakunta, 2008

BLIND SPOT PICTURES

Vähemmistötuottajana:

Dancer in the Dark (päätuottaja Tanska), 2001

Den tredje vågen, 2003

Ikuistetut hetket, 2008

Det enda rationella, 2008

Svinalängorna, 2010

Päätuottajana:

Pelon maantiede (Tanska-Saksa), 2000

Lapsia ja aikuisia, 2004

KINOPRODUCTION**Vähemmistötuottajana:**

Näkymätön Elina, 2002

Hip Hip Hora, 2004

Uusi Ihminen, 2007

Päätuottajana:

Leijat Helsingin yllä, 2001

Kahlekuningas, 2002

Raid, 2003

Onnen varjot, 2005

Suden arvoitus, 2006

Colorado Avenue, 2007

SOLAR FILMS**Vähemmistötuottajana:**

101 Reykjavik, 2000 (Islanti)

Populäärimusiikkia vittulanjänkältä, 2004

Eleven Men Out, 2005 (Islanti)

Astropia, 2007 (Islanti)

Reykjavik Whale Watching Massacre, 2009 (Islanti)

Päätuottajana:

Dark Floors, 2008 (Islanti)